

экономических процессах с помощью необходимых законодательных, административных, экономических, информационных мероприятий. Сюда входит разработка социально-экономических и организационно-технических мероприятий, направленных на снижение возникающих угроз и повышение защитных функций системы.

Информационная функция напрямую связана с предупреждающей функцией. Наличие полной, достоверной и своевременной информации об угрозах необходимо для разработки и реализации мероприятий по предотвращению негативного воздействия неблагоприятных факторов.

Инновационная функция определяется способностью искать нестандартные решения, чтобы избежать возможных негативных последствий для состояния экономической системы.

Социальная функция определяет способность хозяйствующих субъектов и социальных групп преследовать свои интересы. Реализация данной функции способствует формированию высокого качества жизни населения и гарантирует соблюдение социально-экономических прав и свобод граждан.

Таким образом, данные меры позволяют повысить социально-экономическую безопасность за счет устранения внутренних и внешних факторов, негативно влияющих на экономику государства.

Литература

1. Теневая экономика и экономическая безопасность государства: Учебное пособие/ Под ред. Авдийского В.И. – М.: Альфа-М, ИНФРА-М, 2018. – 496с.
2. Экономическая безопасность: Учебное пособие/ Под ред. Манохиной Н.В. – М.: Инфра-М, 2018. – 224 с.

Сабитова Д.А., 1 курс магистранты (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)

Ғылыми жетекші - э.ғ.к, қауымдастырылған профессор Райханова Г.А.

ПАНДЕМИЯНЫҢ БИЗНЕСТІ ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯАУДЫ ЖЕТЕЛДЕТУ ӘСЕРЛЕРІ

Жыл сайын экономиканың әр түрлі салаларын компьютерлендіру деңгейі жоғарылайды, бүкіл әлем цифрлық трансформация идеясымен қамтылуда, өйткені бұл үдеріс ұйымның бизнес-процестерінен бастап барлық қызмет салаларына әсер ете бастайды. тауарларды, қызметтерді құру және т.б. Бұл үдерістің сауатты жүруі үшін тек заманауи жабдықтар мен цифрлық технологиялар ғана емес, сонымен қатар нәтижелер мен бизнес-процестердің нақты презентациясы қажет, бұл өз кезегінде осы саланың терминологиясын терең зерттеуден туындайды.

«Бизнестің цифрлық трансформациясы» және «цифрлық экономика» терминдеріне қарамастан, мемлекеттік бағдарламалардың және бұқаралық ақпарат құралдарында бұқаралық үгіт-насихаттың болуына байланысты біздің

күнделікті өмірімізде берік орын алды, енді сіз көптеген анықтамаларды таба аласыз бұл терминдердің ашық қол жетімділігінде бұл терминдердің жалпы қабылданған анықтамасы бар ма, жоқ па және ол бар болса, олардың арасындағы айырмашылықтар қандай екендігі әлі түсініксіз.

Зерттеу үшін ең қызықты және сонымен бірге стратегиялық тұрғыдан ең маңыздысы-компанияның ішкі және сыртқы ортасына әсер ететін компанияның бизнес-моделінің өзгеруі.

Алайда, барлық салалар цифрлық трансформация процесіне бірдей ене бермейді. Мысалы, металлургияда, мұнай-газ секторында, электр энергетикасы мен машина жасауда цифрландыру негізінен компаниялар қызметін ішкі жақсартуға бағытталған және әзірге олардың сыртқы ортасын қозғамайды. Кейбір компаниялар, әдетте, бизнес-процестерге өздерінің дәстүрлі өнімдеріне сандық қызметтерді енгізумен шектеледі, бұл жағдайда цифрлық трансформация туралы, яғни бизнесті жүргізу формасының түбегейлі өзгеруі туралы айтудың қажеті жоқ.

Бизнесті цифрлық трансформациялау саласындағы әлемдік трендтер — бұл Қазақстан экономикасы үшін елеулі сын-тегеурін екені сөзсіз. Ең жақсы әлемдік тәжірибелер мен цифрлық виза құралдарын сауатты пайдалану ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге және Қазақстанның әлемдік нарықтардағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ғана емес, сонымен бірге ел халқының өмір сүру деңгейі мен сапасын арттыруға да ықпал етеді.

Қазақстанда цифрлық технологияларға негізделген негізгі экономикалық салалардың кәсіпорындарын трансформациялаудың мемлекеттік бағдарламасы іске асырылуда. Осы бастама шеңберінде "ҚазМұнайГаз" компаниясы «жылдам жеңістер» идеологиясына негізделген, яғни шағын инвестициялар есебінен қысқа мерзімде елеулі экономикалық нәтиже әкелуге қабілетті бірқатар жобаларды жоспарлады. "Қазмұнайгаздағы" трансформациялау бағдарламасы аясында алдағы екі жылға 30-дан астам түрлі жоба жоспарланған. Оның ішінде зияткерлік кен орны тұжырымдамасын енгізудің маңызды жобасы, ресурстарды жоспарлаудың және материалдық-техникалық қамтамасыз етуді жеткізудің негізгі процестерін оңтайландыру жөніндегі жоба бар. Трансформацияның тағы бір бағыты мамандандырылған өндірістік жүйелерді (инженерия, модельдеу және т.б.), сондай-ақ бухгалтерлік жүйелерді жаңартумен байланысты, ол "Индустрия 4.0. ITPS, OSIssoft және SAP компаниялары ұйымдастырған өндірісті басқару эволюциясы".

Еуразиялық Топ (ERG) Қазақстанның ғана емес, бүкіл ТМД елдерінің цифрлық трансформациясы көшбасшыларының бірі болып табылады. Компания екі жыл қатарынан SAP – SAP Value award компаниясының "цифрлық трансформация көшбасшысы" номинациясы бойынша халықаралық марапатқа үміткер болды.

ERG корпорациясы табиғи ресурстарды өндіру мен өндіру саласындағы әлемдегі ең ірі әрі әртараптандырылған компаниялардың бірі бола отырып, түрлі өндірістік операцияларды интеграциялау үдерістеріне көп көңіл бөледі.

Коронавирус республикалық желілерден және ірі өндірушілерден бастап, шағын бизнес пен шағын стартаптарға дейін мүлдем барлық компаниялардың қызметі мен одан әрі дамуына елеулі түзетулер енгізгені сөзсіз. Егер пандемия басталғанға дейін бөлшек сауда жаңа технологияларды белсенді тұтынушы болса, оның көмегімен ол «бұлшық еттерін қалыптастырды» және бәсекеге қабілетті басымдыққа ие болуға тырысты, онда көптеген өндірушілер мен инновациялық технологияларды жеткізушілер тенденцияны анықтай бастады олардың өндірістік қуаттылықтарын «қалпына келтіру» және оларды «ескі рельстерге» орнату. Құрылғылардың жаңа әзірлемелері және терең модернизациялануы вирустарға қарсы тұруға және қорғауға бағытталған қорғаныс және профилактикалық технологиялармен кең көлемде қамтамасыз етілген. Пандемия аяқталғаннан кейін және барлық тыйымдар алынып тасталғаннан кейін де көптеген адамдардың мінез-құлқы өзін-өзі оқшаулау кезінде пайда болған «сақ» әдеттерді ұзақ уақыт бойы көрсете береді. Бұл дегеніміз, шектеулі бизнестің ғана емес, қарапайым адамдардың қажеттіліктеріне де уақытылы жауап бергендер, сайып келгенде, жеңімпаз болып шығады. Тек коронавируспен емес, сонымен қатар барлық дағдарыстар мен күйзелістерден кейін суда қалатын компаниялардың ақша мен келісімшарттары үшін де жеңіске жетті.

Әдебиеттер

1. Ташенова, Л. В. Особенности и тенденции развития цифровой экономики в Казахстане / Л. В. Ташенова, А. В. Бабкин // Менеджмент в России и за рубежом. - 2018. - №2. - С. 56-63.